

שם ומספר הקורס: זהות וחווייה יהודית במוסיקה ובספרות במאה ה-19 וה-20 (01-723-47)

מרצה: פרופ' יהודית פריגישי
סוג הקורס: סמינר

שנת לימודים: תשע"ט

מסטר: ב

היקף שעות: 4

מטרות הקורס (מטרות על / מטרות ספציפיות):

קורס זה יחקור יצירות אמנות שנוצרו באירופה באווירה התרבותית אחרי תקופת הנאורות. הקורס יתמקד בחויה יהודית: תחושת חוסר הבית.

תוכן הקורס: (רציונל, נושאים)

הקורס בנוי סביב יצירה מרכזית: סימפוניה מס. 3 בלה מינור מאת פליקס מנדלסון אופ. 56 ה"סקוטית". יצירה זו עשירה בסימבוליזם, אסוציאציות ודימויים ספרותיים ולכן ייערך ניתוח מקיף והיא תשמש כמסגרת לקורס כולו. בהשראת יצירה זו ינתחו בקורס מבחר יצירות ספרותיות ומוסיקליות, תוך חזרה לשאלה: באיזה אופן, אם בכלל, ניתן לדבר על תחושת או תודעת "חוסר הבית" כחוויה יהודית? הקורס יכלול נושאים בהיסטוריה חברתית (כגון "פולמוס וגנר"), מוסיקה עממית (שירי אשכנז), ספרות רומנטית (כגון וואקנרודר), ספרות ומוסיקה של המאה ה-20 (פאול צלאן וג'ורג' ליגטי).

מהלך השיעורים: הרצאה, דיון, רפרטים/מצגות

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים: (רשימה או טבלה כדוגמת המצ"ב)

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה נדרשת	הערות
1-3	הנרטיב של חסר הבית: סימפוניה מס. 3 בלה מינור מאת פליקס מנדלסון אופ. 56 ה"סקוטית": ניתוח מעמיק	סימפוניה מס. 3 בלה מינור מאת פליקס מנדלסון, Todd, Botstein,	

	ראה ביבליוגרפיה	עם התרחבות לספרות	
4-5	Atir, Botstein, Ha-Cohen, Frigyesi, Wackenroder, ראה ביבליוגרפיה	הקונטקסט: אנטישמיות, מוסיקה יהודית מסורתית, והרעיון של דת ואמנות במוסיקה ובספרות רומנטיות	
6-9	Celan, Schultz, Sebald, Fikowski ראה ביבליוגרפיה	זהות וחוויה יהודית בספרות: ניתוח של פרקים מכתובות של פאול צלאן, או ברוננו שולץ או ו. ג. זבאלד	
10-12	Ligeti, Lobanova, Varnai, ראה ביבליוגרפיה	זהות וחוויה יהודית מוסיקה של המאה ה-20: ג'ורגי ליגטי	
13-14		מצגות ודיוני פרויקטים וסיכום	

חובות הקורס:

דרישות קדם:

הקורס פתוח לסטודנטים, תארים שני ושלישי

חובות / דרישות / מטלות:

- השתתפות פעילה בדיון משך השיעורים
- מחקר אישי / עצמאי המוצג בפגישות אישיות עם המרצה
- פרזנטציה ו/או הגשת פרויקט בכתב

מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי / ציון עובר):

- השתתפות 50%
- מחקר, מפגשים, פרזנטציה ו/או הגשת פרויקט בכתב 50%

ביבליוגרפיה: (חובה/רשות)

ספרי הלימוד (textbooks) וספרי עזר נוספים: אין

חומר מחייב למבחנים:

Atir, Irad. "Jews and Germans in Wagner operas" Ph.D. dissertation, Bar Ilan University, 2014 (in Hebrew)

Botstein, Leon. 'Songs without Words: Thoughts on Music, Theology, and the Role of the Jewish Question in the Work of Felix Mendelssohn', *Musical Quarterly*, lxxvii (1993), 561–78.

---. "The Aesthetic of Assimilation and Affirmation: reconstructing the Career of Felix Mendelssohn" in R. Larry Todd, ed., *Mendelssohn and His World*. Princeton: Princeton University Press, 1991, 5-42. (ML 410 M5M47)

Celan, Paul. *Paul Celan: Poet, Survivor, Jew*. John Felstiner. New Haven: Yale University Press, 1995.

---. *Selected Poems and Prose of Paul Celan*, John Felstiner, editor and translator, W.W. Norton, 2001.

Ficowski, Jerzy. *Regions of the Great Heresy*, translated and edited by Theodosia Robertson, W.W.Norton & Company, 2003.

Frigeysi, Judit. *Writing on Water – The sound of Jewish Prayer*. Budapest: CEU University Press, 2018

---. "Bence Szabolcsi's Unfinished Work: Jewish Identity and Cultural Ideology in Communist Hungary," *The Musical Quarterly*, vol. 88, no. 4. (December 2005), 496-522.

---. "Jews and Hungarians in Modern Hungarian Musical Culture," *Studies in Contemporary Jewry*, vol. IX. (1993), 40-60.

Ha-Cohen, Ruth. "Between Noise and Harmony: The Oratorical Moment in the Musical Entanglements of Jews and Christians." *Critical Inquiry* 32 (Winter 2006): 250-277

Ligeti, György. *György Ligeti in Conversation with Péter Várnai, Josef Hausler, Claude Samuel and himself*. London: Eulenburg, 1983. (ML 60 L55)

Lobanova, Marina. *György Ligeti: style, ideas, poetics* (translated from the Russian by Marc Shuttleworth. Berlin: Kuhn, 2002.

Mercer-Taylor, Peter. "Mendelssohn's 'Scottish' Symphony and the Music of German Memory." *19CM*. 19 (1995): 68-82.

Schultz, Bruno (in the translation of John Curran Davis),
<https://web.archive.org/web/20040914204410/http://www.schulzian.net/>

Seaton, Douglass. "A Draft of the Exposition of the First Movement of Mendelssohn's 'Scotch' Symphony." *Journal of the American Musicological Society* 30 (1997): 129-135.

Sebald, W. G. *Austerlitz*. Trans. Anthea Bell. New York: Random House, 2001.

Todd, R. Larry. *Mendelssohn – A Life in Music*. Oxford and New York: Oxford University Press, 2003

Wackenroder, W. H, "The Remarkable Musical Life of the Musician Joseph Berglinger," in Oliver Strunk, *Source Readings in Music History from Classical Antiquity through the Modern Era*. New York: Norton, 1950, 750-963.

Werner, Eric. *Mendelssohn: a New Image of the Composer and his Age* (New York, 1963; enlarged 2/1980) ML 410 M5W37